

טורי ברקוביץ איזר (פושטו)
19131

בן סירנה ופינחס

נולד ב- 14.9.1923

חתגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגדוד "דרור" (14)

נפל ב- 4.1.1949

בקרוב על משלט 102.

ברקוביץ איזר ("פושטו")

בן פינחס וסירנה. נולד ב־14.9.1923 בעיר אורדאה־מרה אשר בטרנסילבניה, רומניה. סיים שש כיתות בבית־ספר עממי ועזב את הלימודים מחמת המצב הכלכלי הדחוק בביתו. עבד בפחחות ועזר הרבה לאביו הפחת. בינתיים למד מקצוע שני בבית־החרושת לשמני־מכונות — את תעשית השמנים. בעבודה זו התקדם במהירות ונעשה למנהל בית־החרושת. עם כניסת הנאצים לעיר הועבר למחנה־עבודה

באוקראינה. פעמים אחדות הציל את נפשו בתחבולות שונות מידי שוביו שעיננוהו מאד ופעם גם קברו אותו חי, וחבריו עזרו לו להציל את נפשו. בהגיע צבאות הרוסים לעירו יצא לחפשי ועבד כשנה בבית־חרושת. במאי 1946 נסע לגרמניה כדי לעלות ארצה והצטרף לקיבוץ „הנוער הציוני“.

ב־29.4.1948 הגיע לארץ באניה „קדמה“. עוד בנמל חיפה גויס לשירות צבא ההגנה לישראל. שירת בחטיבת „גולני“ והשתתף בקרבות לוביה, סג'רה, לג'ון, ביר־עסלוג' ורפיח. נפל מפגיעת פגז ב־4.1.1949 בשעת הקרבות ברפיח. היה קבור בגבולות. ב־11.9.1949 הועבר למנוחת־עולמים בבית־הקברות בנחלת־יצחק.

חטיבת גולני בשנת 1948

"חטיבת הגליל והעמקים"

לימים הועברה נפת תל-חי (וגדוד "אלוף") לאחריות חטיבות "יפתח" ו"עוזד" שפעלו בגליל העליון המזרחי, ובחטיבת גולני הוקם גדוד חי"ר נוסף, גדוד "גורן", שאחרי-כך התאחד והתמוזג עם גדוד "דרור", ובמקומם הוקם גדוד הפשיטה הממוכן. במשך עשרה חודשים ארוכים, מחורף תש"ח (פברואר 1948) ועד סתיו תש"ט (נובמבר 1948), כונתה חטיבת גולני, "חטיבת הגליל והעמקים" – עד שירדה לנגב בתום הקרבות בחזית הצפון. ואכן היתה חטיבת גולני כפי שכתב עליה לימים רבי-אלוף יגאל ידין (בהקדמה לספר "אילן וְשֶׁלַח" – דרך הקרבות של חטיבת גולני במלחמת העצמאות): "אחת הדוגמאות המאלפות ביותר לתהליך הקמת צבא הגנה לישראל... דוגמה נאה ומאלפת ליצירת הכוח הצבאי, למקור שאיבתו: אהבת הארץ, הקשר לאדמה ורוח החלוציות העקשנית המציינת את יישובינו החקלאיים למן ראשוני המתיישבים בגליל ועד לאחרון הקיבוצים בעמק..."

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורבי-פנים. הוא מאפיין את "דוד תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שיוקו בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

מבצע "חורב" -

הקרב על "משלט בית הקברות" (ינואר 1949)

השלב השני של מבצע "חורב", קרבות רפיח וצומת רפיח (מ' עד 8 בינואר 1949), החל לאחר שאולטימטום בריטי-אמריקני אילץ את צה"ל לסגת משטחי חצי-האי סיני. לפיכך נעשה מאמץ להכות את הכוחות המצריים בתחום ארץ-ישראל על-ידי התקפה מתואמת על מתחמי רפיח. במבצע נטלו חלק כוחות של חטיבת גולני, חטיבת ה"זקן" (חטיבה 8) וחטיבות הפלמ"ח "הראל" ו"הנגב" כולן בפיקודו של אלוף יגאל אלון מפקד חזית הדרום.

הפעם הופעל גדוד "ברק" במטרה לכבוש את "משלט בית הקברות" והמשלטים שלידו החולשים על מחנות רפיח ולחסום את בביש עזה-רפיח. ההתקפה על "משלט 102" נכשלה, ונסיגות נוספים שונעשו כדי לכבשו עלו בתוהו. לעומת זאת נכבש "משלט בית הקברות", ומגיניו נאלצו לעמוד מיד בהתקפות-נגד רצופות של חיל הרגלים המצרי הנתמך שוב בטנקים, זחלים, נושאי-להבירים וסיוע ארטילרי צמוד וצפוף. לאחר יומיים של קרבי-הגנה עז נתפס גם "משלט הכרם" ונוצר מערך ישראלי רצוף מדרום וממזרח לרפיח. אלא שההתקפה המכרעת על מחנות רפיח לא בוצעה, מאחר שבו ביום ביקשו המצרים משא ומתן לשביתת-נשק, והקרבות בחזית הדרום נפסקו.

יום האזכרה

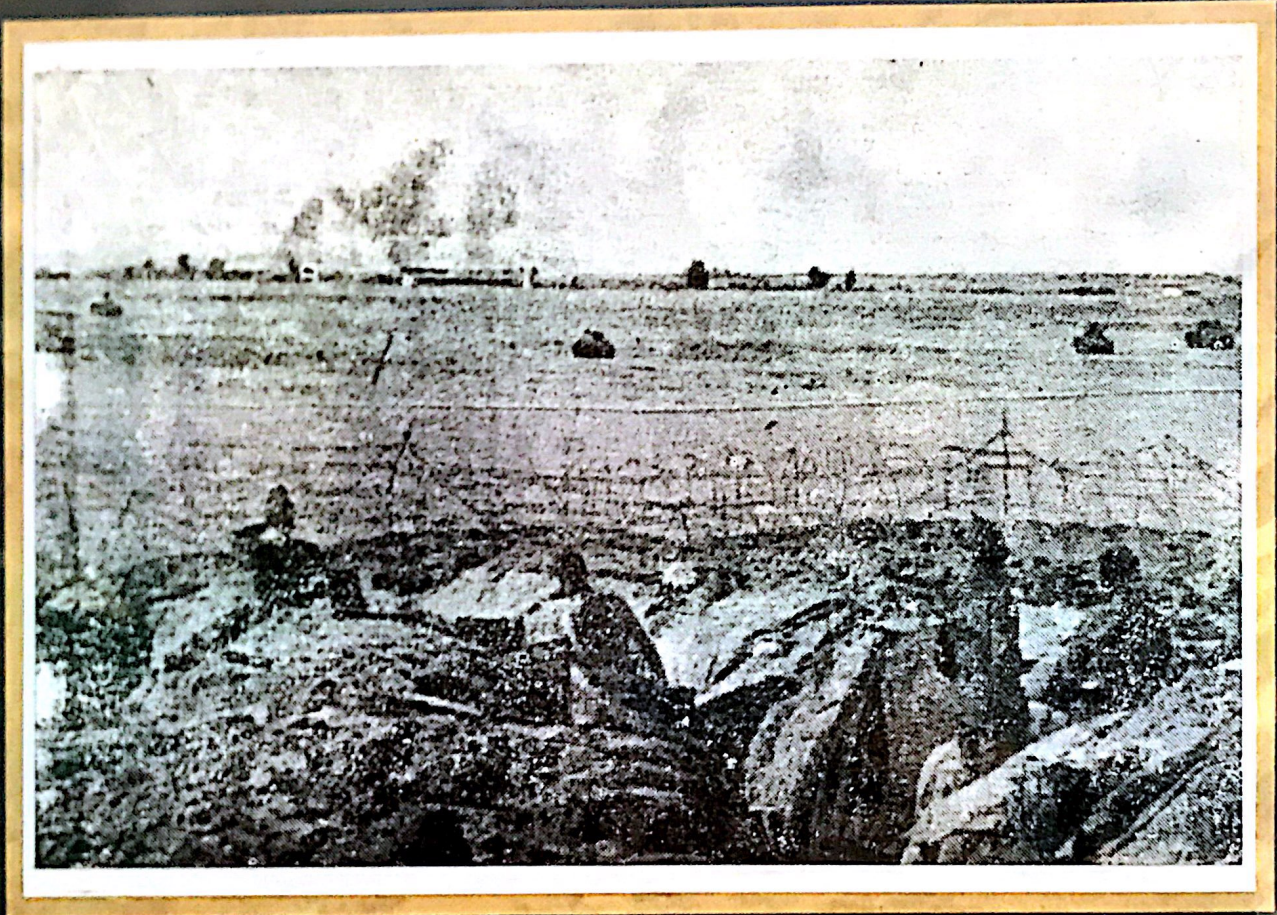
4.1.49 - בגזרה הדרומית כבשה יחידה אחת שני משלטים הרחוקים כ"ד ק"מ מדרום-מזרח לצומת אל-עריש-רפיח-עוג'ה.

בלילה ניסתה יחידה מגדוד "גדעון" לכבוש שוב את משלט 102 מצפונו. המצרים הדפו גם את ההתקפה הזאת, ואנשינו נסוגו משם חזרה. יחידת-גיסיים מגדוד-המשיטה טשטה על אבר-בועמר שמצפון-מזרח לגזרת-הלחימה.

5.1.49 - משלט נוסף - "הג'ר" מדרום למשלט בית-הקברות ובהמשכו של הרכס - נטפס בלילה ע"י אנשי גדוד-המשיטה ו"ברק". המצרים ממשיכים בהסגות שני המשלטים.

- משלטי-הצומת נכבשו ע"י הכוחות הפועלים מכביש עוג'ה.
- חבלוני-הנגב פוצצו רכבת-אספקה מצרית שהגיעה מכיוון אל-עריש.
- החסימה פגעה בטור שניסה לפרוץ מאל-עריש לרפיח, והופתהו חזרה באכידות.

הטנקים המצרים שנמגעו בחזית משלט בית הקברות
(באופק - המחנה הקטן של רפיח)

הקרב על משלט בית הקברות

...כשיצאנו עם בוקר בגי'ם לנירים, כדי לצפות משם על רכס "בית-הקברות", שהועד לפלוגתנו, דיכבנו קצין-הבטחון, שאסר את הביקור כדי שלא יוצר ריכוז גדול בנירים אשר יסב את תשומת-לב המצרים ויעלה בלבם חשדות. לא היה לנו ברירה, אלא להסתפק בעזרתם של ארז מסמלי הפלוגה וכייר שחדרו בלילה הקודם אל בין גדרות המשלט — — —

— — — נפרדנו מפלוגה ב' עליידי "בית-הל" ב"ן. הכל נעשה כבהירות של פעולה ובעצבנות על דברים קטנים שאינם מסתדרים, ובכתיחה גדולה אל עתיד מבוסה. אני מסופק לעצמי קטע של בטהובן, בטחון וערנות נסוכים בנו, ועל הכל — ישנה הרגשה שנקתה השמים זרועים כוכבים, ותירח קרוב לצאת, או ודאי נחיה לרגלי "בית-הקברות", ובינתיים הננו משרכים את רגלינו באטיות ובהפסקות קצרות שבהן כל השירה קורעת באנחה וחוזרת ומכתפת את הציוד: מכונה, מרגמה, תחמושת מילואים, פגזים לפיאט, — נוספת קמצא וקמה בשנית, כשכל אחד מספיר לזה שמאחוריו: צ'צ'צ'! ואו קמים ומשתדלים למחר, כדי שלא יתהוו פרוחקים בין איש לרעהו, וכשהם מתהווים מתחילת דהרה להשיג, בתוספת קללות הגוברות עם המשך השורה, של רצים מרד רוצם. והנה דהרה כזאת משכיבה אותך, כשכולם כורעים ומחכים. נתקבלה מקודה מן המים להתפרש, המחלקה מתארגנת בסדר שנקבע מראש. גבעה לבנה, הגשקפת בכהירות כאשר הירח, משתרעת לפנינו.

הסמל נשלח בלויית עוד בחור אחד, לחתוך את הגדר. ובינתיים עובר זמן. האנשים שרועים על גבי התול ומתחילים להרדם. כל שהיה נוספת גורעת מן המתה. מביאה ליד עצבנות ומקדמת אל אור היום.

העצבנות מהגברת. קשראלחוט, מלים מוסכמות. והתותחים דופקים. נשמעים גם הרד ההפגזה על משלט 102 — יעדה של פלוגה ב'. הפגזים נופלים מאתנו והלאה — לא במקום שצדן ע"י הסיירים. עם מי הטעות? — אין לדעת. הסיירים חזרו להוביל את דרג ב' ואילו הסמל לא חזר עדין. המים מספיק את אש התותחים ופוקד להתקדם נכחנו: — צ'צ'צ'ט, קומו להתקדם. אל תשכח את הסראינטש"ו

הננו מתקדמים בשורה פרושה, ואני צועד אחר המחלקה וסבון את הכיתות. הגענו לפירצה. אותו רגע הרפיעו הסמל וחברו. אנו עוברים את הגדר, לאחד שהשארו בירחוקמה את החגור המיותר, התחמושת הנוספת, הפיאט והמרגמה. עתה הוקל לבחורים. הם חפשים יותר, מכונים את רוביהם ונכונים להתקדם. — "להתקדם"... שקט גדול ועמוק, הלב אינו שקט. דובש, מיחל לרגע שנתפרץ ונסגור. המשלט הולך ומבהיר לעינינו ומבהיק בחולו הלכבנו, הנשקף אל... יריה. שניה... ושלישית אחריה... צדור אחד, ואחריו שנים — שתי מכונות "ריקסי" החלו לידוק אש אל פנינו. פגזי 3" עפים, אבל נופלים מאחורינו. מסתבר שהרגישו בנו. ואם התותחים אשמים? — אש"ו... הבחורים דופקים, מבכירים בכך את בטחונם העצמי. אש האויב שוככת קמצא. — "להתקדם" — הסמל שלי, נתן — שוכב. "קופ", — אני קורא לו, — "קופ" אינו נע, אני דחפתי. שותק נהרג... המחלקה מתקדמת בינתיים. טוב צרורות, — ושכיבה. יששכר פורץ קדימה ומסיל רימון. התפוצץ. המחלקה מוסיסה להתקדם. גדר שניה ניצבת לפנינו. היא מפילה את חתימה — המתוכרבים לה גם מוקשים? — יריות נשמעו מפה ומשם וצעקות. אני משלח קדימה את החבלן, הוא ניגש ומפעיל את ה"בונגלור". התפוצצות אדירה. כיתה אחת נבחלה ונסוגה מיד לאחוריה. לא שמעו את הוראותי, קולי נצרה, "מה העניין?" — הם שואלים. "לחזור מיד". שקט. שום קול אינו פגיע מן המשלט. הבחורים צועקים בבהלה, כי כמה מן המקלעים, הסטנים והרובים אינם יורים — התול סתמם. אני פוקד להפסיק לירות ולהתקדם. הבחורים זונקים קדימה וטוּצים בצעקות עיוור לעצמם ולחבריהם. יאגות אדירות, והננו בתוך המשלט. דויטש הפעיל רימון, אך התפוצץ בידי ונתרסק... קרבן שני. מסתבר יותר ויותר שהענין תם. המשלט בידינו, הודת להתפרצותנו ההחלטית והמהירה. ישה שקט... המחלקה השניה אף היא לדינו.

מסתבר שהמשלט קטן מלהכיל את שתי המחלקות. ערבוביה, צעקות של 60 בחורים המצטופפים בתעלות ההתארגנות ארכה זמן. הציוד והמרגמות שהושארו מאחורי הוכנסו אל תוך המשלט והחולנו לתחתור ולהגדיל את השטח המוחזק. העבודה נמשכת. הלב רוגע. הולך ומתברר שהננו דחוקים בומן, הבוקר קרב והולך, שאלתי את המ"פ על מצב הענינים. השליב: "נכשלת ב102. דן ופסל פצועים"... לבי לור עלי גבורתי. שאלתי: "הנחויק לבדנו?" — "אל יעלה על הרגליך, — היתה החשובה. מכאן לכאן — דרג ב' הגיע: תותחים נ"ט, תחמושת למכ"י ולמרגמות. פיאטיב, מזון, מטבח ושמיכות

המשלט התרענן והתחזק לקראת הבוקר המאיר. פגזים בלתי מדויקים מתחילים להצטופף סביבנו, החלה מערכת העמידה של משלט "בית-הקברות" עמידה מסוארת, — זהו הסיכום. הוא חיובי בהחלט. אלא שלדינו היה זה יום של דבדוב, רעב, עיפות, תלישות, בלבול, פחד, זועה, עצבנות, ולעיתים גם עליצות שגעונית, צער וכאב על נופלים, שמחה אנוכית על שנשארת בחיים, תאוות רצח להמית את המצרים המסתהרים עלינו ורצון עז ואנוכי שיצמי כבד הדבר. זה, למעשה היה כל הקרב — מה שעבר עלינו. השאר אינו אלא סדר הקורות...

חיי חייל בגולני!

השכמה עם שחר,
ומד"ס עד הגשר ולאחר -
טיפול נגמ"ש, ומסדר מג"ד,
אימון וקו, והינד נאהב.
מסדר כוננות,
ותרגילי היתקלות.
קשים חיי לוחם,
ובגולני כפל ויותר.
אך עם היציאה,

החזה מתנפח מגאווה:
כומתה חומה, אך רק בכותפתה,
ותג העץ על הכתף בולט,
ואות הלוחם על החזה שולט.
בדם ויזע, כנגד הרשע,
נבנתה גאוות יחידה:
מיוחדת ומהוללה.
זעקת: "אלי-קרבי"
ממש בכל מצב,
אם בטווס,

ובעיקר בפלמ"ס.
או בהתקלות,
תוך כדי הסתערות,
כשחבריד נופלים מתים לרגליך,
אתה מתאפק וממשיך להסתער!
אך אותם תמיד תזכור
חלק מחייך: חוק בל יעבור.
משפחת גולני המהוללה,
בנים אמיצים שיכלה,
אך אותם תמיד תזכור
בטקס ה"יזכור"
שמותיחם חרוטים על עץ,
לגורל הימים, ועד הקץ.

ארץ שיושביה היא אוכלת
וזבת חלב ודבש ותכלת
לפעמים גם היא עצמה גוזלת
את כבשת הרש.

ארץ שמתקו לה רגביה
ומלוחים כבכי כל חופיה
שנתנו לנ אוהביה כל אשר
יכלו לתת.

שב החצב לבן לפרוח
שם בדרך יחידי
והיסמין ישיב ניחוח
שדות הזמן שלה האבודים

ארץ שמתקו לה רגביה
ומלוחים כבכי כל חופיה
שנתנו לה אוהביה כל אשר
יכלו לתת.

שב הסתו עם כבד ענניה
לעטוף אפור את כל גניה
והחורף את שמורות עיניה
הבוכות יסגור.

כל אביב שהים לה סביוניה
לכסות את כל קימטי פניה
רוח קיץ עצב אבניה
ילטף באור.

שב הסתיו עם כבד ענניה
לעטוף אפור את כל גניה
והחורף את שמורות עיניה
הבוכות יסגור.

